

جینقیلی باغچا

بو بندگی

فرض الله یاز ایلاری دی و سن داغین دوشونده دوروبسان داغین تپه سی بوتون قاردی، بیر لیل سو بوخاریلاردان دره یشیشی آخیر، بیر از اوینلیق بیر قایانین دییندن بیر بولاق چیخیر. درین بیر نفس چکیرسن، ایلیب بولاغین دورو سوپوندان بیر اوج گوتورورسن، بیر خورتوم ایچیب اوزه ن سپیرسن داغین آباغینداکی زمی لره باخیرسان، اوزاقدا بیر اکینچی تاخیلی سوواریت سسی گلیر چونورسن، نئجه داغ اوین لیق بیر چوبان سورونو داغین دوشونه یایلیر، گویه باخیرسان، گوم گویدو، گون شاخلیر، نئجه کومبا آغ بولود وار، هره سینی بیر زادا اوخشادیرسان.

ایندی بیر درین نفس چک، نفسین ساخلا، سیر - یکی دیکه ساخلا، یاسان - ساخلاما یاسندی! سورا گئنه - ایسته سن ایسته مه سن - نفس چکه چکسن، بوندان آرتیق نفس سیزلیکه بدنیوین دوزومو یوخدو، هر بیر نفس ده سیننه ن هاوایلان دولور، بو هاوادا چئشیدلی چئشیدلی گازلار وار سنین آغ جیگرین هاوادا اولان اکسیژنی آلیب قانیوا و تریز قاتین دامسلاریندا آخاراق اکسیژنی بوتون سلول لاریسن آراسیندا یایلیر، بئله لیکله سن دیری قالیرسان، نئجه کی بدنه هاوا لازیمدی، سو ایله غنادا لازیمدی، سو یتردن اله گلیر الله چورک ده یتردن عمله گلیر، هامان بوغدلاردان دوزلیر کی اکینچی سوواریردی. ایندی ایسه گوره ک بو یتر بدن دوزه لیبدی.

یتر بوتون لوکده اوج اصلی بولومه بولونور:
 ۱- هاوا ۲- داش - تورپاق ۳- سو
هاوا (اتموسفیر):
 نئجه نئجه گازدان دوزه لمیش بیر اورتوک کی یترین اوستونو اورتوندو
 (قالانی دور دونه صفحه ده)

یاریش گهلری:

هاوا سوپوخدو، بوداقلار قیروو باغلابیدیر، لاپار لاپار، قار یاغیر، هاویم شوشه ده دولور، نیم اوغوم جینقیلیدی، امما چوخ سوزلر بولور اوزومه یاخب دیبیر: آنا نیه عصبانی سان، نیه اوجور باخیرسان، گول دا بوچور گول، سورا اوزو گولوب دینقیلی آلری ایله چییح چالیب دیبیر، آفرین آنا هممشه گول، ناراحت اولما!
 منده اونون شیرین دیلریندن گولومسوله نیرم امما اورگیم آغلیر، نیه کی آراز آ بوکیچیک اوغلوما دینیمیرم کی بو ساختادا چوخلو جینقیلی اوشاقلارین آلوری یوخدو، قار یاغیش آلتیندا فالاراق جیم جیلاق ایسلاتیلار، اوشوبورلر، ستلجم اولورلار، اولارین آنالاری گولمور، باشلارینا بومیلارا یاغیب انوشمیک لری تورپاق اینان بیر اولوندو
 (آردسی سون صفحه ده)

لای لای

■ محمد عابدین پور

بیر بارالاییش، ال-قولور قیر بئیس، قیجلازی اولمیش انابن دینجه اوز کربن
 آلتا فاله ریش، قانیا بولشیمیش، سوب امر کوربه بالاسیم.
 کیچیک بالام ، گل فوجوما
 گل فوجوما ، کیچیک بالام
 الیم بوخدو ، باشان چکه
 قیجیم بوخدو، قیجا سالام

حیرانم او قیجیلدیوا
قوربانام او قیجیلدیوا

هوشبو دندیم کوله سنی
 ال-قولو آحیت اوچه سنی
 او اینجی گوز یاشیلارین
 "قیریم اوسته نوکه سنی"

کریج آلتا بئشیکین
"حکمدم کئشیکین"

لای لای دینم لاک اولدو
 آغریم دولو فان اولدو
 شاخنا بیر کولک اسدی
 کولوم بودا قدا سولدو

"لای لای دندیم باناسان"
قیریل فانا باناسان!!!
قیریل قابوا قوربان
جانم، جانوا قوربان

بومیا سالدی انمیره
 چوخ سنودیکین او اوچاق
 دام ائله بردد اوچدو
 دینه بدمم: "دور قاجاقای"

بول-بول اولون جاخ-جاخین
هاردا قانیت فولجاقین

الله-الله ایلیردیم
 اوروم بویوک بوتام
 شلنه بومانی گیم
 "اوش بادام بیر قور" چالام

باللی گند م اولورجه
ال-ایاخندان دوشونجه.

تاپ، تاپ، تاپماجا

یومورو ، یومورو ساری دی
 یومورو گوزو ، داری دی
 گزیر بیزیم باخچادا
 اوچ هفته نین باری دی

اونون آدی ، پری دی
 کونلومه موشتری دی
 آخشام آنادان اولدو
 سحر دوردو پشیدی

جوجه لایم

XOR : جیک جیک ، جوجه لایم
 جیک جیک ، جیک جیک ، جوجه لایم
 منیم قشنگ جوجه لایم
 توکو اییک جوجه لایم .

SOLO : کورله بیرم تنز کلینیز
 گوی چمنده دینجه لینیز

XOR : آی منیم
 SOLO : جوجه لایم
 XOR : آی منیم
 SOLO : جوجه لایم

XOR : منیم قشنگ جوجه لایم
 جیک جیک، جیک جیک جوجه لایم
 منیم قشنگ جوجه لایم
 توکو اییک جوجه لایم .

SOLO : نه بنسه نیز من ونره رم،
 سو ونره رم ، دن ونره رم .

XOR : آی منیم
 SOLO : جوجه لایم
 XOR : آی منیم
 SOLO : جوجه لایم

XOR : منیم قشنگ جوجه لایم
 جیک جیک ، جیک جیک جوجه لایم
 منیم قشنگ جوجه لایم
 توکو اییک جوجه لایم

SOLO : آرزوم بودور بوی آتاسیز
 آنا نیزا تنز چاتاسیز

XOR : آی منیم
 SOLO : جوجه لایم
 XOR : آی منیم
 SOLO : جوجه لایم

XOR : منیم قشنگ جوجه لایم
 جیک جیک ، جیک جیک ، جوجه لایم
 منیم قشنگ جوجه لایم
 توکو اییک جوجه لایم

جیک جیک جیک.

XOR (خور): کر ، آواز دسته جمعی
 SOLO (سولو): تک خوان
 سوز: توفیق موطلب اوو & موسیقی: قنیر حسینلی
 کوچورن: سیروس طیب زاده

بیزدییق

سون بولوم **

دئو کی فیکر ائلیردی بیزدییق یاتیدی سوزوشدو: "کیم یاتیب؟ کیم اویاق؟" بیزدییق دئدی: "هامی یاتیب بیزدییق اویاق."

دئو کی آجیغیندان دیشی دیشینی کسیردی، دئدی: "آنوین یخیلسین بیزدییق آخی نییه یاتمیرسان؟!"

بیزدییق دئدی: "منیم ننه م منه سوماخ پالاتدا بولاغین دورو سویوندان سو گتیره ر منده ایچرم سوسوز لوغوم قویار، باشیمی آتیب دینج یاتارام."

دئو بیر سوماخ پالان گوتوروب بولاغا ساری قاچدی. بولاق بیر آز اوزاقدایدی. دئو ینتیشیب سوماق پالاتی باسدی سویا تنز گوتوروب یولا دوشدو. بیر آز گلمیشدی گوردو قاپدا بیر دامجی دا سو یوخذو. تنز قایدیب گننه سو گوتوروب تله سیک یولا دوشدو، گننه یولون اور تاسیندا باخدی گوردو سو یوخذو، گننه بولاغا قایتدی. اویاندان دئو ائودن چیخالی بیزدییق یولداشلارینی اویادیب دئدی:

"دورون تنز قاچاق کی دئو گلسه هامیمیزی اوداچاق."

سحره بیر آز قالیردی اوشاقلار دیک قالخیب تو دابانا قووت قاچدیلا، بیر آز گنتمیشدیلا بیزدییق الینی آندی جیبینه گوردو پیچاغی یوخذو یولداشلارینا دئدی:

"اوشاقلار، منیم پیچاغیم دئوین ائوینده جیبیمدن دوشوبدو، گرہ ک قایدام پیچاغیمی تاپام. سیز گندین من دالیدان اوزومو سیزه یئتیره رم." اوشاقلار دئدیلا:

"آی بیزدییق باشان هاوا گلمه سین ایندی دئو قایدیب، گورسه یتمه لی قوناقلاری السدن چیخیدی برک قیزاچاق، سنی توتوب پارچالایاچاق. بیز اوندان نه ن نه دئیہ ک."

اوشاقلارین بیر دئدی:

"آی بیزدییق بیر پیچاقدان اوتور اوزون اولومه وئرمه گل گنده ک منیم ائوده بیر پیچاغیم وار کی تایینی گورمه میسن اونو سنه وئره رم."

بیزدییق دئدی یوخ من گرہ ک گننه م اوز پیچاغیمی تاپیب گلہ م. بئله لیکله بیزدییق یولداشلارینا هلہ لیک دئییب دئوین ائوینہ قایتدی.

اویاندان دئو گوردوسو سوز گئش ین دلیکلریندن

ائلیردی سیچانی کیفیر وضع ده اولدوروبدو چووالین آغزینی آجدی، گوردو سیچانین یئرینه اوز دانالارینی اولدوروبدو. آز قالدی باغیری چاتلا سین، اینیلدیہ-اینیلدیہ اوزانیب ایسته دی یاتسین. بیزدییق گننه شیق-شیق بادام سیندیرماغا باشلادی. دئو سیزلاییب دئدی:

"آی سیچان دینج اوتور قوی یاتیم، یاغیم گندیب، بالیم گندیب، باداملاریم گندیب، یتمه لی آداملاریم گندیب، قارا دانا منان آلا دانام گندیب، گلہ زم توتارام آنادان امدیگین سو تو بورنوندان گتیره رم."

گوردو یوخ سس کسيلمی. دوروب بیزدییق ی توتدو سالدی چووالا گنتدی شیش لری

قیزدیرسین. بیزدییق گننه باردانی دلیب تنز گنتدی په یه دن آلا دایچا ایلہ قارا دایچانی گتیردی سالدی اوز یئرینه. دئو قیزارمیش شیشلری گوتوروب گتیردی، اوز اغلینجا باتیردی چووال داکی سیچانا، دایچالارین آغریدان سسلری گوپه قالخدی. دئو دئدی:

"هن ائله بیر قارا دایچایلان آلا دایچادی. دئمدمیم دینج اوتور؟"

دایچالارین جانی چیخیب سسلری باتدی. دئو آجدی گوردو کی اوز دایچالارینی اولدوریدو، یئر گوی باشینا دولانیدی. لاپ جانیمیش دی، گنتدی بیر قوجاق اودون گتیریب اوجاقی قالدی. اودونلار چاتیر چاتیر یاتیب آلیشیدی. بیر ینکه قازان گتیریب اوستونه قویدو. اونو سو ایلہ دولدوردو. گلدی اوزانندی. بیزدییق شیق-شیق دنه سیندیریدی. دئو دئدی:

"آی باشی لولوی سیچان، بو سون چاغیندا هر نه بیلیرسن، ائله، بو قره او قره لره بتزمز."

قازان لاققالاق قایناماقا باشلادی. دئو قازانین باشینا گلدی، ایستیردی گورسون لاپ او دئیہ ن اولوب یا یوخ، ایلمیشدی باخیردی اویاندان بیزدییق قاچا-قاچا آرخادان گلدی اوزونو موحکم دئوہ چیریدی. دئو اوزو اوسته قازانا گنجدی. بئله لیکله دئوین جانی چیخیب آرادان گنتدی. بیزدییق دئوین آتلارینی په یه دن چاغالدیب داشقایا باغلادی. سورا دا دئوین دیرلی قاپ قاچاغینی، انباردا کی یئر یتمه لینی، یوکلہ دی کندلرینه ساری یولا دوشدو.

بیزدییق دئوین آتلارینی په یه دن چاغالدیب داشقایا باغلادی. سورا دا دئوین دیرلی قاپ قاچاغینی، انباردا کی یئر یتمه لینی، یوکلہ دی کندلرینه ساری یولا دوشدو.

(آردیسی سون صفحه ده)

سوزور. بیر کومبا زیغ گوتوروب اونا یاخدی بئله لیکله سوماخ پالاتین دلیکلری توتولوب سویو سوزمه دی. دئو اونو دولدوروب گلدی. بیزدییق پیچاغینی تاپمیشدی ایستیردی چیخسین گوردو دئو گلیر. قاچیب انبارا گیردی. دئو قاپسیدان ایچه ری گلییب دئدی:

"آدام مادام اییی سی گلیر، شاققیلی بادام اییی سی گلیر"

گوردو اوشاقلاردان خیر یوخذو. جیجیکدن قایی یئره چیریدی، ائله بیر نعره چکدی کی یئر گوی تیره دی. سورا دا بورغون لوقدان ناراحت باشینی آتیب یاتدی.

بیزدییق انباردا جویز چوالیندان جویز گوتوروب شیق-شیق سیندیرماغا باشلادی.

دئو کی شیق-شیق سسی بئین ینه دوشوب یاتامیردی دئدی:

"آی سیچان، یاغیم گندیب، دویموم گندیب، ناریم گندیب، دادلی قوناقلاریم گندیب، سس سالما کی چوخ ناراحتام ها گلیم، توتارام، بوتون جیجیگیمی سنین باشان توکه رم."

گوردو یوخ سیچان سوزه باخمیر. دوردو انبارا گندیب قازانلیق انباردا ال هاواسی بیزدییق توتوب بیر باردانا سالدی، آغزینی برک باغلادی. گنتدی ایکی شیش گوتوردو قویدو اوجاقد قیزسین.

اویاندان بیزدییق پیچاق ایلان موشوک ده بیر دئشیک آچیب ائشیکه چیخدی، تنز گنتدی په یه دن قارا دانا ایلہ آلا دانانی گتیردی قویدو اوز یئرینه. دئو قیزارمیش شیش لری گتیریب باسدی چووالا. دانالار باغیر-باغیر باغیردیلا. دئو دئدی:

"ائله بیر قارا دانا ایلان آلدانا دی، بیان کی یانمالیسان، سن قوموردون یاتام."

دئو شیشلری باتیردیقجا دانالار آغریدان باغیردیلا. بئله لیکله دانالار اولدولر داها تریتمدیلا، سسلریده کسیلدی. دئو کی فیکر

پویتردی (بیرنجی منجه نین اوردیسی)

...نیتروژن ، اکسیژن ، هیدروژن ، هلیوم و ...

بو قازلارین بیر سیراسینین میقداری هاوادا آز اولسا دا چوخ اونملی دیلر،اورنگ اوچون اوزون (ozone) قازی نین میقداری هاوادا چوخ آزدی آما بو قاز گونش ایشیغیندان ماورا بنفش اشعه نین چوخ بولومونو آراق قویمور یتره یتیش سین،بو اشعه نین اینسانا چوخ ضرری وار دنمک اولار بو اینجه اوزون قاتی بیر قالخاندی کی یتری و بیزی گونشین اولدوروجو اوخلاریندان قورویور،ایندیلکده بیر سیرا شیمیایی قازلار کی صنعتی-شیمیایی کارخانالاردان هاوایا بوراخینیر اوزون قاتیندا دثشیک آچراق چوخلو ضایعه لره سبب اولولار.

هاوا یتر کوره سینین بیر اونملی بولومودو کی اونون ترکیبی ، فیشاری،غلظتی،ایستی-سویوخلوقی،رطوبتی دوغال حالدا یاشاماغا اویغون دور،بو اومود ایله کی اینسانلار اوز اللری ایله اونو چولله مه سینلر و یتری یاشاماق اوچون اویغونسوز اندمسنلر، هاوایا کوره سوزو ائله بوردا بیتیب گلن سایلاردا تورپاق ایله سوزدان دانیشاجاییق. (آردیسی وار)

بیزدیق (ایکینجی منجه نین اوردیسی)

اویاندان اوشاقلار گون اورتا چاغی چاتدیلا کنده گوردولر انا-آنالاری گوزو یولدا قالیبیلار. بیزدیق یین ننه سی انشیتدی اوشاقلار گلییدی اوزون اولارین اونیسه سالیب هووشنه ایله سوروشدو:

"به هانی منیم بیزدیق یم؟"

اوشاقلار باشلارینا گله نی سویلویوب دئدیلا:

"قورخما بیزدیق هم باجاراقلی همده چوخ سایغیلیدی،بیر آز گنجسین گلر."

بیزدیق یین ننه سی هونکور-هونکور آغلابیب دیزلرینه چیریدی: "ایندی من باشیما نه کول اله مه لی یم، نیله مه لی یم،هارا گتدیب کیمه دئممه لی یم."

هاوا آلا قازالیق اولدو بیزدیق یین ننه سی یولو گوزلمکدن گوزونون کوکی سارالمیشدی،اویاندان بیزدیق گلیب چاتدی کنده کوجه ده کی اوشاقلار اونو گوروب اوزلرینی بیزدیق یین ننه سینه یتیریب دئدیلا:

"موشتولوغوموزو وئر کی بیزدیق گلیر نه گلیر."

بیزدیق اوزلرینه گلیب ننه سی ایله قوجاقلاشدی،سوز وئردی بوندان بئله اونون گوزونو یولدا قویماسین.

گوبدن اوچ آلهما دوشدو بیر سی منیم بیر سنین بیری ده ناغیل سولنه یه نین. (م-عابدین پور)

باریش گوللری

...نتجه گولسون لر،نتجه اویناسین لاراوتلار نیه گره ک بئله بیر گونه دوشه لراوتلاردان هانسی گونه لار اوز وئریدی کی بئله نجی بیر موکافاتا دوشولر،اوشاقلار پاک دیلار: چیچک لر کیمین،باخچادا کی گوللر کیمین. اوتلارین اوره ک لری بیر آغ اباغیم یوخا کاغیندا اوخشار،هامی سنین منیم اوغولم کیمی دورو باخیشلاری، صاف اورکلری وار،اوتلار نه بولورلر ساواش ندیر، دوویوش نه دیر، اوتلارین هر بیری بیر آغ قوش دی،آزادلیق قوشو . هر بیرسی بیر گول دی: باریش گولر. (بازار: سولماز نادر دل)

موللا نصرالدین نین یورقانی

کنجه ایدی،موللا نصرالدین ائوده نامیشدی. برردن بره کوجه ده های-کوی فویدو،وور-هارای دوشدو،! موللا دسکینیب یورقان جینسده کوجوه چیخدی گورسون یورولودو. گوردو بیر نجه آدام او باشدا ببعیشیلار. اوتلار ساری گتندی. بیر اوغرو یورقانی قایب فاجدی،موللا جاشقین ائوه فابیدی، آروادی سوروشدو:کوجه ده نه خیرابدی؟ نه فیشقرق ایدی؟ موللا دئدی:"او های-کوی ، او ایشلر هامیسی یورقانا گوره ایدی . یورقانی فابیدلار ساواشدا یانیدی."

موللا نصرالدین ایله اوغری

بیر کون موللایین یورکونو بیر اوغری فابیدی، نو دایانا قوون بر باغا فاجدی. موللا اوغرونو بوشلویوب،اور فویدو مقبره به. نار-تانیس اونو گوروب، اوردا اولماغینی سورودلار،موللا دئدی:"بیر اوغرو یورکومو چایب اورداکای باغا فاجدی." دئدیلا:"آی موللا ایه اوغرو باغدا دی سن بوردا نه آراییرسان؟!،یورکون ایسته سن باغا دوغرو گره ک کنده سن." موللا دئدی:"اوغرو هاردا اولور اولسون دبدنه نئری بورادی."

یه به لرین گوناھی نه

کور بر کورشیوب دیدی خانا دوشدو قوللار ،ایکی یانا دورنامادی،گوزلر اونو او انکده نین ، گوناھی نه ؟

هله قارداش،سولنه قارداش، ناسیل دینه ره گولزیده یاش ؟ اولماز اولسون،بولنه ساواش چوخوقلارین گوناھی نه ؟ گوناھی نه ، گوناھی نه ؟ به به لرین، گوناھی نه ؟ ائلار یاوروم دینه - دینه ، ائلارین، گوناھی نه ؟

ورجدان رونون نره سنینده بنتمه قالمیش،بئشمینده! سئلاخلارین کولگه سنینده، به به لرین، گوناھی نه ؟

بو دونهاها سنئوکی قانین، سئلاخلارا کوللر ناخین کورشیوب دئیل،چیچک آهین به به لرین، گوناھی نه ؟ چوخوقلارین، گوناھی نه ؟ ائلارین، گوناھی نه ؟

کور : سرگولن

گورشیوب : کوله ، شمشک

ناسیل : نه نهر ، نه جور

یاوروم : اوشاغیم

(خالیرایان : سن ، طیب زانه)

سورو : سول / لایار، لایار ، بیری قار

قالجان : سیر / موسوک تلیس

آولچاق : مروسک

گو، کملر : مغره فله ، مشهوه

سوزلوق

آراماق:

اختراماق

اونملی:

مهم

اورنگ:

مثال

اویغون:

مناسب

اوچاق:

هاویما

باردان:

بنکه چوال

پول-پول:

تیک-تیک

تاخیل:

اکین

چئشیدلی:

مختلف

دوغال:

طبیعی

دوغرو:

طرفه دوز

سایغیلی:

اویاق،

هوشیار

بو اوچ اثری گورکملی نقاش ((بیکاسو)) چکیدییر.

دو هفته نامه استانی باغچه بان

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: محمود خلیلی اقدم
چاپ: محمد عابدین پور
آدرس: مرند-خیابان خلفا روبروی اداره پست
تلفن: ۳۴۰۲۷ صندوق پستی: ۲۵۲
E-mail: baghcheban@yahoo.com